

ДИСЦИПЛІНА «ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОСВІТІ

ТЕМА 2. ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА

д.пед.н., проф. Л.В. Штефан

ПЛАН ЛЕКЦІЇ

- ◎ **1. Інноваційна культура як новоутворення сучасної освіти**
- ◎ **2. Сутність інноваційної культури інженера-педагога**

1. ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА ЯК НОВОУТВОРЕННЯ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

ПРАВОВА ОСНОВА РЕАЛІЗАЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

закони України:

- ◎ **«Про наукову і науково-технічну діяльність»;**
- ◎ **«Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»;**
- ◎ **«Про наукову і науково-технічну експертизу»;**
- ◎ **«Про спеціальний режим інвестиційної і інноваційної діяльності технологічних парків»;**
- ◎ **«Концепція науково-технологічного та інноваційного розвитку України».**

- Традиційно культура віддзеркалює усі *особливості розвитку людства*.
- Глобалістичні тенденції сучасності призвели до інноватизації суспільних процесів, спричинивши появу такого нового явища як *інноваційна культура*.
Увага до неї активізувалась лише у другій половині ХХ століття.

АНАЛІЗ СКЛАДОВИХ ПОНЯТТЯ “ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА”

- ◎ **Культура** - (лат. виховання, освіта, розвиток) - певна сукупність соціально значущих цінностей, за допомогою яких люди організовують свою життєдіяльність.
- ◎ **Інновація** (лат. оновлення, зміна) - нововведення в певній сфері діяльності

- ⦿ Вперше поняття «інновація» з'явилося в дослідженнях культурологів у ХІХ столітті і означало введення деяких елементів однієї культури в іншу.
- ⦿ На початку ХХ століття сформувалася нова область знання - наука про нововведення - інноватика.
- ⦿ У 30-і роки у США з'явилися терміни «інноваційна політика фірми» та «інноваційний процес».
- ⦿ У 60-70-х роках на Заході отримують великий розмах емпіричні дослідження нововведень, здійснюваних фірмами та іншими організаціями.

- Спочатку предметом вивчення інноватики були економічні нововведення. Але досить швидко інтереси нової галузі розширилися і почали охоплювати соціальні нововведення, і, перш за все, нововведення в організаціях і на підприємствах.
- Інноватика складалася як міждисциплінарна область досліджень на стику філософії, психології, соціології, теорії управління, економіки і культурології.

- ◉ З 70-х років наука про нововведення стала складною, розгалуженою галуззю.
- ◉ Пізніше з'явилося нове поняття - «інноваційна культура».
- ◉ Як свідчить світова практика, саме рівень її сформованості у сучасного фахівця значною мірою визначає результативність професійної діяльності.
- ◉ Відомо, що до 70% зростання валового виробничого продукту держав-лідерів дають саме новітні технології, тому формування інноваційної культури фахівців визнається сьогодні проблемою загальнонаціонального масштабу.

Поняття «інноваційна культура» не має однозначного трактування !

ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА

- ◎ **складова інноваційного потенціалу, що характеризує рівень освітньої, загальнокультурної і соціально-психологічної підготовки особистості та суспільства в цілому до сприйняття і творчого втілення в життя ідеї розвитку економіки країни на інноваційних засадах**

(Закон «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»)

ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА

- ◎ **історично укладена, стійка система норм, правил та способів здійснення нововведень у різних сферах життя суспільства, характерна для даної соціокультурної спільноти.**

(Енциклопедія соціології)

ІННОВАЦІЙНА КУЛЬТУРА ПЕДАГОГА

- ◎ **система освоєних педагогічних засобів, що забезпечують інноваційний спосіб діяльності, системоутворюючим елементом якої є цінності інноваційного плану**

(І.Дичківська)

**Інноваційна культура
розглядається сьогодні як
стратегічний ресурс суспільства.**

**З цієї позиції її особливості
досліджуються на рівні держави,
установи та певної професійної
діяльності, у тому числі й
інженерно-педагогічної.**

2. СУТНІСТЬ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА

Поява інноваційної культури
явище закономірне та історично
детерміноване.

В.Розін, досліджуючи шляхи
вертикального розвитку
культури, виявив, що зміни в ній
відбуваються тоді, коли індивід
вичерпує всі свої можливості
мислити і діяти звичним
способом.

**Інноваційна
культура
інженера-
педагога)**

**інтегральне
особистісне
новоутворення, що
включає
спрямованість на
інноваційну
діяльність,
інноваційну
компетентність та
інноваційну
активність**

Спрямованість на інноваційну діяльність визначається мотивацією інженера-педагога до втілення інновацій у педагогічний процес

Інноваційна компетентність виступає характеристикою здатності інженера-педагога до реалізації інноваційної діяльності через сформованість відповідних знань, умінь та особистісних якостей.

Інноваційна активність інженера-педагога характеризує інтенсивність його інноваційної діяльності

**СКЛАДОВІ
ІННОВАЦІЙНОЇ
КУЛЬТУРИ**

**Хочу займатися
інноваційною
діяльністю**

**Можу займатися
інноваційною
діяльністю**

**Активно втілюю
інновації в освіту**

ФУНКЦІЇ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ ІНЖЕНЕРА-ПЕДАГОГА

Світоглядна: полягає у формуванні інноваційного світогляду фахівця

Селекційна: полягає у відборі педагогічних інновацій, які найбільш ефективно впливають на результати педагогічного процесу

Креативна: передбачає розвиток креативних якостей фахівця як однієї з головних умов створення педагогічних інновацій;

Перетворювальна: забезпечує заміну застарілих стереотипних підходів щодо організації навчальної та виховної діяльності на інноваційні

Аналітична: дозволяє викладачу на основі рефлексивної діяльності визначити відповідність стану власних педагогічних можливостей запитам сьогодення щодо інноваційної організації педагогічного процесу

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

- ◎ **принцип системності:** дозволяє розглянути підходи щодо формування інноваційної культури інженера-педагога як цілісної системи;
- ◎ **принцип прогностичності:** спрямований на передбачення інженером-педагогом результатів інноваційної діяльності;

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

- ◎ **принцип свідомості:** передбачає сформованість уявлення щодо впровадження педагогічних інновацій як нагальної необхідності;
- ◎ **принцип активності:** забезпечує інтенсивне використання інноваційних технологій у педагогічній діяльності.

ЕТАПИ ІСТОРИЧНОГО АСПЕКТУ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ

- ◎ 1. *Інкубаційний (лабораторний) етап (70-88 рр. XX ст.).* У цей час дістала активного розвитку педагогіка співробітництва, в рамках якої у практику педагогічної діяльності було поширено досвід педагогів-новаторів.
- ◎ 2. *Етап набуття інноваціями самостійного характеру (80-90 рр. XX ст.).*
- ◎ 3. *Етап широкого розповсюдження інновацій (з 1990 рр. XX ст.).* Саме за цих часів починає активно формуватися нове явище - інноваційна культура.

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

1.

**розвиток творчої
індивідуальності
педагога,
формування
здатності
виявляти,
формулювати,
аналізувати та
вирішувати творчі
педагогічні
завдання**

2.

**оволодіння
основами
методології
наукового
пізнання
педагогічно
го
дослідження,
введення в
інноваційну
педагогіку.**

3 - 4.

**освоєння
технології
інноваційної
діяльності та
практична
робота на
експеримент
альному
майданчику**

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТРАДИЦІЙНОГО ТА ІННОВАЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ

№	Традиційне заняття	Інноваційне заняття
1.	Надає змогу ознайомитись з особливостями професійної діяльності	Надає змогу пізнати свої можливості при виконанні професійних завдань
2.	Реалізує суб'єкт-об'єктну модель діяльності	Реалізує суб'єкт-суб'єктну модель діяльності
3.	Переважає пасивне засвоєння інформації	Переважає активне засвоєння інформації
4.	Спирається на досвід викладача	Створює умови для конструювання власного досвіду

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ ТРАДИЦІЙНОГО ТА ІННОВАЦІЙНОГО ХАРАКТЕРУ

№	Традиційне заняття	Інноваційне заняття
5.	Зосередження ведеться на знаннях та навичках професійної діяльності	Зосередження ведеться на засвоєнні знань та навичок професійної діяльності через власний досвід
6.	Не завжди увага фокусується на професійних якостях фахівця	Має основною метою розширення уявлення про власні якості фахівця
7.	Не завжди створює умови для самоаналізу власних професійних якостей	Має за мету створення умов для самоаналізу та корекції власних професійних якостей
8.	Може проходити беземоційно, сухо	Проходить цікаво, на високому емоційному рівні

ЛІТЕРАТУРА

- ⦿ Законодавство України у сфері інноваційної діяльності: Зб. законодавчих актів. За станом на 1 березня 2005р. / Упоряд. Г.О.Андрощук, М.В. Гаман. - К., 2005.
- ⦿ Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології. - К., 2004.
- ⦿ Юсуфбекова Н.Р. Общие основы педагогической инноватики. - М., 1991.
- ⦿ Паламарчук В.Ф. Першооснови педагогічної інноватики. - К., 2005.
- ⦿ Хуторской А.В. Дидактическая эвристика. Теория и технология креативного обучения. - М., 2003.
- ⦿ Освітні інновації у вищих навчальних закладах України: Каталог /Відп. ред. К.Левківський. - К., 2001.